

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Технологічний факультет

Кафедра технологій переробки та якості продукції тваринництва

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ВОЛКОВ ВАДИМ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

УДК 338.432

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА М'ЯСНИХ
ПРОДУКТІВ ТОВ «ОРГАНІЧНИЙ М'ЯСНИЙ ПРОДУКТ»
М. БАРАНІВКА ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ В. О. Волков

Керівник роботи:
Вербельчук Сергій Петрович,
кандидат с.-г. наук, доцент

Житомир – 2020

Висновок кафедри годівлі тварин та технології кормів

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри годівлі тварин та технології кормів
№ __ від «__» _____ 2020 р.

Завідувач кафедри годівлі тварин
та технології кормів

В. В. Борщенко

«__» _____ 20__ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти **Волков Вадим Олександрович** захистив
кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК

(науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

АНОТАЦІЯ

Волков В. О. Особливості технології виробництва м'ясних продуктів ТОВ «Органічний м'ясний продукт» м. Баранівка Житомирської області. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. – Поліський національний університет, Житомир, 2020.

Кваліфікаційна робота присвячена вивченню та вирішенню проблем виробництва органічної продукції тваринництва, зокрема м'яса, як основного продукту харчування населення. З метою отримання органічних продуктів у тваринництві особлива увага приділяється годівлі тварин, де корми повинні бути без консервантів, ГМО, стимуляторів росту, стимуляторів апетиту, та умовам утримання і транспортування (без створення стресових ситуацій), вживання антибіотиків і гормонів заборонено. Підприємство при виготовленні м'ясних продуктів використовує виключно власну сировинну органічну базу, завдяки чому продукти є якісними та мають свого споживача.

Ключові слова: органічне сільськогосподарське виробництво, оператори органічного ринку, органічна продукція, м'ясні продукти.

ANNOTATION

Volkov V.O. Peculiarities of technology of meat products production TOB "Organic meat product" in Baranivka, Zhytomyr region. - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 204 - Technology of production and processing of livestock products. - Polissya National University, Zhytomyr, Zhytomyr, 2020.

Qualification work is devoted to the study and solution of problems in the production of organic livestock products, including meat, as the main food product of the population. In order to obtain organic products in animal husbandry, special attention is paid to feeding animals, where feed should be free of preservatives, GMOs, growth stimulants, appetite stimulants, and conditions of detention and transportation (without creating stressful situations), the use of antibiotics and hormones is prohibited. The company uses only its own raw organic base in the production of meat products, so the products are high quality and have their own consumers.

Key words: organic agricultural production, organic market operators, organic products, meat products.

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Огляд літератури	7
1.1. Наукові аспекти розвитку органічного виробництва	7
1.2. Органічне тваринництво: мета, основа, вимоги до виробництва	9
1.3. Висновки до розділу 1	11
Розділ 2. Матеріал, методика, місце та умови проведення досліджень	13
2.1. Місце та умови проведення досліджень	13
2.2. Матеріал та методика проведення досліджень	17
Розділ 3. Результати дослідження	19
3.1. Науково-правові засади виробництва органічної продукції	19
3.2. Сучасний стан органічного тваринництва Житомирщини	20
3.3. Особливості виробництва органічного м'яса	24
3.4. Передумови виробництва органічних м'ясних продуктів	28
3.5. Контроль якості виробленої продукції на підприємстві	31
Висновки	33
Список використаної літератури	34
Додатки	39

ВСТУП

Щороку глобальна продовольча проблема загострюється. Від її вирішення залежить економічний та соціальний розвиток суспільства [41]. Тваринництво – одна з основних галузей сільського господарства, від якої надходять основні продукти харчування. В Україні все більше поширюється органічне тваринництво, метою якого є не лише збільшення виробництва, а перш за все забезпечення безперебійного функціонування економіки в цілому як закритої екосистеми [35].

Як зазначає Крушельницький М. В., виробництво органічних продуктів харчування є структурною ланкою галузі світової економіки, яка має динамічний розвиток. Органічне тваринництво є формою сільського господарства, що функціонує без застосування добавок різного спектру дії, і в той же час це один із альтернативних засобів розвитку сільського господарства, що підтримує його високу продуктивність та екологічну безпеку [14].

В Україні ринок органічної сільськогосподарської продукції розвивається повільно. Основними причинами, що заважають розвитку ринку органічної продукції в Україні, є: високі ціни на органічну продукцію; відсутність системи підготовки кваліфікованого персоналу, насіння та порід тварин, адаптованих до українських умов; недостатня державна підтримка сільгоспвиробників; високий рівень конкуренції між країнами, що експортують органічну продукцію на міжнародний ринок [12].

Враховуючи важливість і ключову роль ринку м'яса та м'ясних продуктів для гарантування рівня продовольчої безпеки та соціальної стабільності національної економіки, забезпечення необхідного виробництва м'яса та м'ясних продуктів та насичення ринку в необхідній кількості, відповідної якості за найкращою ціною та їх доступності, населення є актуальним завданням [31, с. 173].

Метою роботи було вивчення технології виробництва органічних м'ясних продуктів в умовах ТОВ «Органічний м'ясний продукт» м.Баранівка.

Для її досягнення були визначені наступні завдання:

- вивчити сучасний стан, перспективи розвитку та економічне значення виробництва органічної продукції тваринництва;
- зробити загальну характеристику технології виробництва органічної продукції тваринництва;
- вивчити умови утримання та годівлі тварин при органічному виробництві в умовах підприємства;
- вивчити особливості технології виробництва м'ясних органічних продуктів;
- вивчити технологію переробки органічної продукції;
- визначити передумови сертифікації та стандартизації органічної продукції тваринництва;
- вивчити шляхи реалізації органічної продукції.

Об'єкт досліджень – органічне виробництво тваринницької м'ясної продукції.

Предмет досліджень – технологія виробництва, органічне виробництво, галузь тваринництва, органічної продукції тваринництва, тварини, м'ясо, готові м'ясні продукти.

Методи дослідження. Методологічною базою були положення про органічне виробництво продукції тваринництва. Використано методи: загальнонауковий, спеціальний, спостереження, системний аналіз.

Джерелами інформації були міжнародні нормативні акти, стандарти на виробництво органічної продукції, українське законодавство, офіційні державні документи, наукові роботи вітчизняних та зарубіжних вчених, інформація з Інтернету, результати власних досліджень.

РОЗДІЛ 1 ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Наукові аспекти розвитку органічного виробництва

Органічне виробництво – це система сільського господарства, яка охоплює різні галузі виробництва здорових, біологічно повноцінних та безпечних харчових продуктів рослинництва та тваринництва [9, 20, 30].

В останні роки вітчизняний органічний сектор сільськогосподарського виробництва викликає зростаючий інтерес не тільки серед сільськогосподарських виробників, які зумовлені зростаючим попитом на органічну продукцію у світі, а також органічною рентабельністю, а й представниками інших галузей та видами діяльності, включаючи освіту та науку [24]. Наукове значення органічної продукції визнано у всьому світі і впроваджено в багатьох фундаментальних та прикладних дослідженнях позитивного впливу органічного сільського господарства на здоров'я людини та ґрунти, біорізноманіття та агроландшафти. кліматичні зміни, розвиток сільських районів тощо. Національний органічний рух як ніколи потребує наукового співтовариства для підвищення рівня своєї залученості до важливих питань наукового обґрунтування формування органічного сектору в сучасних умовах розвитку аграрного сектору національної економіки [7].

В своїх дослідженнях О. В. Скидан (2016) наголосив, що Національний органічний сектор поступово виходить на новий рівень розвитку сільського господарства та комерції. Про це свідчить щорічне збільшення кількості органічних виробників, сільськогосподарських угідь, операторів, обсягів внутрішнього ринку та експорту органічної продукції на міжнародні ринки. Однак, маючи надзвичайно потужний сільськогосподарський потенціал, Україна має відносно слабку динаміку розвитку органічного сектору аграрного сектору, і ця проблема значною мірою зумовлена низьким рівнем наукового обґрунтування практики органічного землеробства у національному

сільськогосподарському виробництві та невелика кількість досвідчених фермерів, що виробляють органічну продукцію [32, с. 20].

Світовий досвід розвитку органічного виробництва та ринку свідчить про важливість академічної складової для підтримки постійного розвитку органіки. Провідні країни в органічному виробництві не могли досягти своїх нинішніх провідних позицій у світі без міцної науково-дослідної та освітньої бази. Зараз Сполучені Штати мають найбільший у світі ринок органічної продукції. Коли в 1990 році американські споживчі тенденції почали змінюватися, науковці звернули свою увагу на стрімку динаміку органічної ніші. Але коли органічні продажі почали демонструвати двозначні темпи зростання щороку, знижуючись з 1 мільярда доларів. США в 1990 р. до 49,4 млрд. доларів у 2017 р. Стала очевидною необхідність формування загальнодержавної системи освіти [13].

Kallander, I (2000) наголосив, що європейський Союз є другим за величиною органічним ринком у світі. На кінець 2016 року його обсяг становив 30,7 млрд євро (37 % світового органічного ринку), а попит на органічну продукцію продовжує швидко зростати з кожним роком. У ЄС деякі країни є найбільшими споживачами органічних продуктів на душу населення, включаючи Данію (227 євро / особа) та Швецію (197 євро / людину). Основна європейська спільнота чітко розуміє необхідність розвитку органічної освіти та науки як важливого ричагу для вдосконалення стійких сільськогосподарських практик, без яких сучасний розвиток органічного землеробства в Європі не досяг би рівня також значний [44].

Передовий досвід розвинутих країн світу демонструє необхідність комплексного підходу до формування стійкої системи органічного виробництва, в якій дуже важливу роль відіграє науково-освітній фактор [34]. Країни, які досягли значних успіхів у розробці збалансованих систем органічного харчування, надали пріоритет раціональним підходам у своєму навчанні. Аналіз показує чітке розуміння неможливості позитивної динаміки показників ефективності в органічному секторі без потужної наукової та

освітньої підтримки, оскільки мова йде про дослідження та підготовку високоякісних кадрів для органічного виробництва, що на сьогодні є ключовим рушієм його прогресу [45, с. 122].

Таким чином, Україна вже зробила важливі початкові кроки для побудови власної науково-освітньої бази з метою оснащення органічного аграрного сектору кваліфікованими фахівцями. Незважаючи на відсутність систематизації, національні науково-дослідні та освітні установи продовжують активно працювати над покращенням якості національних програм, розвитком міжнародних відносин та пропагандою значення органічного сектору для розвитку національної економіки [35, 43].

1.2. Органічне тваринництво: мета, основа, вимоги до виробництва

Метою традиційних технологій є отримання якомога більшої кількості продуктів від тварин, вирощених у суворих умовах із використанням стимуляторів росту та різних шкідливих синтетичних добавок. Все це негативно впливає на навколишнє середовище та здоров'я людини [9, 17].

Фундаментом органічного тваринництва є гармонійні взаємозв'язки ланцюгу: земля – рослинами – тварини. При таких умовах, виробництво здійснюється за законами природи [16]. Тварин утримують, а рослини вирощують відповідно до органічних вимог. Органічне тваринництво (також зване органічним, екологічним) передбачає розведення та використання тварин в екологічних та гуманних умовах, близьких до природних, без використання стимуляторів росту, штучних хімічних речовин [21].

Тварини утримуються природно, не допускаючи їх скупчення, основну частину доби вони перебувають на пасовищах, так звані вільні вигули без стресу [25].

Такі умови для тварин відсутні на комплексах, великих фермах за традиційних умов розведення [8].

В органічному тваринництві невеликі групи пасуться на великих площах пасовищ. Гній після тварин розподіляється рівномірно по всій поверхні пасовища, що покращує родючість ґрунту. Тварини, вирощені в екологічно чистих умовах без використання гормонів, стимуляторів росту та антибіотиків, дають екологічно чисті продукти, які не завдають шкоди людському організму [14].

Через погіршення загальної екологічної ситуації та зростаючий попит на екологічно чисту продукцію необхідне органічне виробництво. Крім того, це економічно вигідно, оскільки ціни на цю продукцію вищі. Щоб продукція тваринництва отримала органічний статус, мають бути дотримані такі умови [1, 10]:

- випас тварин слід проводити лише на ґрунтах органічно сертифікованих господарств;
- на пасовищах органічних ферм для великої рогатої худоби, тварин слід вирощувати не менше 12 місяців;
- тварини повинні годуватися кормом з органічних ферм і вирощуватися на волі;
- під час вирощування заборонено використовувати звичайні ліки;
- має бути вільний доступ до кормів;
- умови утримання тварин – близькі до природних [10].

Це основні вимоги до міжнародної сертифікації органічних продуктів тваринного походження [21].

Основні вимоги до стандартів органічного виробництва в Європі були введені в 1980 році Міжнародною федерацією руху органічного сільського господарства (IFOAM). Продукція тваринництва отримує органічний статус, коли вона переходить від виробника до прилавка відповідно до вимог стандартизації [6].

Вимоги щодо органічного управління розроблені та діють на основі Директиви Ради Європи № 834/2007 (Council Regulation(ЕС) від 28 червня 2007 р. (вступили в дію 01.03.2009 р.) [1, с. 25].

В Україні органічна продукція виробляється на основі національних стандартів, положень, керівних принципів та правових стандартів [2-5].

В Україні існують «Стандарти органічного сільськогосподарського виробництва та маркування сільськогосподарської продукції та харчових продуктів» BioLan, ЄС щодо органічної продукції [11, 37].

Тому повинні бути створені відповідні умови для організації органічного розвитку тваринництва [39]. Тварини є інтегрованою складовою сільського господарства. В основі культури лежить принцип екстенсивного тваринництва [33, 38].

1.3. Висновки до розділу 1

В контексті європейської інтеграції України значення та роль розвитку конкурентоспроможного національного органічного виробництва зростає. У розвинених країнах світу основними стимулами для виробництва є вимоги до якості продукції та мінімізація впливу на навколишнє середовище. Розвиток системи органічного виробництва та перехід сільськогосподарських підприємств на органічні стандарти є важливим способом підвищення конкурентоспроможності українського аграрного сектору [15].

В Україні активно розвивається органічний сектор, в якому працює більше трьохсот виробників сертифікованої органічної продукції. Основними видами органічної продукції, що виробляється в Україні, є зернова, молочна, м'ясна, фруктовата та овочева групи [18].

Важливою подією, яка вплине на розвиток ринку, було прийняття українського Закону «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічних продуктів», який набрав чинності 2 серпня 2019 року [20].

Щороку продовольча проблема у світі загострюється. Від її вирішення залежить економічний та соціальний розвиток суспільства [35, 41].

Тваринництво – одна з основних галузей сільського господарства [40].

В Україні все більшого поширення набуває органічне тваринництво, метою якого є не лише збільшення виробництва, а перш за все правильне функціонування економіки в цілому як закритої екосистеми [36].

З тваринницької галузі отримують основні продукти харчування. Органічне тваринництво базується на гармонійних взаємозв'язках між землею, рослинами та тваринами. Виробництво здійснюється за законами природи. Тварин утримують, а рослини вирощують відповідно до органічних вимог. Органічне тваринництво (його ще називають органічним, екологічним) передбачає розведення та використання тварин в економічних та гуманних умовах, близьких до природних, без використання стимуляторів росту, хімічних речовин штучного виробництва [42].

Експортний потенціал українського органічного виробництва достатній для забезпечення широкого асортименту продукції з високим ступенем переробки. У той же час позитивна динаміка виробництва недостатньо пов'язана з диверсифікацією та розширенням асортименту, а конкуренція між учасниками ринку все ще недостатньо сильна [7, 35].

Інтенсивний розвиток органічного сільського господарства, дотримання екологічних вимог на всіх етапах землеробства з урахуванням природних особливостей земельних ресурсів має стати головним принципом подальшого розвитку сільського господарства, для цього слід застосувати позитивний зарубіжний досвід органічного землеробства, впровадити науково-технічний прогрес у сільському господарстві [8].

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛ, МЕТОДИКА, МІСЦЕ ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ

2.1. Місце та умови проведення досліджень

Товариство з обмеженою відповідальністю «Органічний м'ясний продукт» розміщене в місті Баранівка, Житомирська область. Воно було створено на виробничій базі приватного підприємства «Галекс-Агро», котре розпочало свою діяльність з 2008 року [46].

При створенні підприємства, метою було поліпшити рівень якості землі, чистоти навколишнього середовища, виробництва органічної сільськогосподарської та тваринницької продукції, її повна переробка з метою забезпечення населення органічною продукцією харчування, забезпечення робочими місцями жителів сільської місцевості.

Для реалізації своїх планів та виконання своєї діяльності, компанія орендувала землі в Новоград-Волинському та Баранівському районах, бо значна частина яких не оброблялася понад двадцять років.

Приватна компанія «Галекс-Агро» – це вертикальна інтеграція компаній (ТОВ «Органічне молоко» – ТМ Органічне молоко, ТОВ «Органічний м'ясний продукт» ТМ Органічне м'ясо), що формує виробничу ланку для виробництва та переробки органічної продукції рослинницької та тваринницької галузей. З метою її переробки на органічну сировину на одному з перших в Україні – молочному заводі товариства з обмеженою відповідальністю «Organic Milk» (ТМ «О»), виробнича потужність котрого складає до тридцяти тонн на добу. Підприємство виробляється сертифікована органічна продукція [46].

Товариство з обмеженою відповідальністю «Органічний м'ясний продукт» появився на ринку в 2017 році, як частина товарного ланцюга від виробництва сировини до руху виробленої продукції «від поля до стола» під торговою маркою «Органічне м'ясо». Цей бренд увібрав всі українські

традиційні рецепти у галузі виготовлення, приготування, найновіші технології та досвід Європи. Щодня завод переробляє 3 тонни сировини і виробляє приблизно тридцять видів органічних готових продуктів.

Сьогодні приватне підприємство «Галекс-Агро» вирощує продукцію на земельних ділянках площею 8542,4 га, які сертифіковані відповідно до вимог ЄС та мають статус органічного землеробства.

Все сільськогосподарське виробництво, вироблена продукція, виробничі потужності компанії є сертифікованими Швейцарським інститутом екологічного маркетингу (ІМО), міжнародним органом з сертифікації «Органічний стандарт» і контролюються та відповідають вимогам, викладеним у правилах Рада (СЕ) № 834/2007 та №889 / 2008, Bio Suisse (Швейцарія) та Bioland (Німеччина).

«Галекс-Агро» налаштовує свою виробничу діяльність, що є складовою швейцарсько-українського проекту «Розвиток органічного ринку в Україні» (2012-2016 роки). Головним завданням проекту було всебічне сприяння для розвитку органічного сектору в Україні та інтеграція українських підприємств малого та середнього рівня у міжнародну торгівлю сертифікованою органічною продукцією.

Напрямок проекту спрямований на збільшення земельної площі, що висіваються під органічні орні культури, та реалізацію низки заходів щодо поліпшення якості та зростання торгівлі молочними продуктами в Україні. Проект реалізується Науково-дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія).

Головним видом діяльності компанії є виробництво сертифікованих органічних молочних та м'ясних продуктів, розвиток ринку органічної продукції в Україні.

Особливістю виробництва органічних продуктів у тваринництві є заборона на використання стимуляторів росту, гормонів та антибіотиків, а також для лікування тварин, що використовуються як профілактичні та гомеопатичні засоби. Процес тваринництва, виробництва та зберігання м'яса

здійснюється під контролем уповноважених ветеринарів, кожен етап сертифікований стандартами якості та безпеки, а сировина використовується лише самостійно, так що продукти мають чудові властивості і здатні задовольнити смак кожного.

Органічне м'ясо – це виробництво сертифікованих органічних продуктів. М'ясну органічну продукцію підприємство випускає під власною торгівельною маркою (фото. 2.1).

Фото 2.1. ТМ «Органічний м'ясний продукт».

Компанія відповідає європейським стандартам і водночас зберегла вікові традиції при виробництві м'ясних продуктів. Це частина компанії, яка працює в галузі органічного землеробства / тваринництва і проводить свою діяльність у виробничому ланцюгу: вирощування кормів, утримання стада м'ясної та молочної худоби, виробництва молочних та м'ясних продуктів, знаходження свого місця на ринках. Тільки виробничник повністю відповідає за кожен етап виробництва [4].

Головний принцип управління переробного підприємства органічним м'ясом – це максимально використовувати природу, а найкраще – це природне. Найкраще для здорової родини – це справжнє та органічне харчування [23].

Сьогодні компанія «Органічний м'ясний продукт» пропонує асортимент сучасних органічних м'ясних продуктів (фото 2.2-2.3).

Фото 2.2.–2.3. Асортимент продукції ТОВ «Органічний м'ясний продукт» [8]

М'ясні вироби: ковбаса твердо-копчена; ковбаса варена; ковбаса варена дитяча; ковбаса дитяча; ковбаса з мармурової яловичини; ковбаса копчено-запечена; ковбаски копчені з салом; ковбаски-гриль з мармурової яловичини; натуральна яловича ковбаса; саямі «Віденська», «Міланська», «Тосканська»; сардельки з сиром; сосиски дитячі; сосиски з молоком; шинка варено-копчена тощо [8, 23].

Organic Meat – це багаторівневий процес переробки, обробки та контролю якості.

Щоб забезпечити високу якість продукту, потрібне високотехнологічне обладнання, найсучасніші технології та велика любов до своєї справи.

Підприємство має закінчене виробництво, котре розпочинається від вирощування кормів, створення комфортних умов тваринам під час вирощування і відгодівлі до переробки молочно-м'ясної сировини та виробництва кінцевого споживчого продукту. Сучасний агрокомплекс європейської якості та найновіший високотехнологічний завод з переробки молока та м'яса надає можливість вироблений продукції відповідати європейським стандартам, бути якісною та безпечною [8].

Продукти є унікальними на вітчизняному ринку з точки зору поєднання таких характеристик, як користь, безпека споживання, смак та здатність до приготування.

Стратегія компанії полягає у сприянні поліпшенню якості життя споживачів шляхом виробництва здорових та безпечних органічних продуктів.

Компанія є початківцем вітчизняного ринку органічних м'ясних продуктів, яка працює в межах виробничої ланки – від виробництва сировини до виготовлення продукції. Це є національна компанія, котра увібрала досвід Європи, культуру екологічного виробництва, найсучасніші технології, яка надає продукту додаткових якостей, де ключовим аспектом виступає безпека та значення продукту для споживання, його естетика та в загальному всі традиції поколінь введення сільського господарства.

Оптимальна тривалість впровадження органічного виробництва та сертифікація органічної продукції у сільськогосподарському виробництві становить близько трьох років, що призводить до подальшого формування органічного руху.

Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження затверджені Постановою Кабінету Міністрів України № 241 від 30 березня 2016 р [9]. Відповідно до правил про тваринництво призначене для переробки в органічне м'ясо, худобі необхідно забезпечувати комфортні умови утримання, годувати кормами вирощеними на сертифікованих землях, при вирощуванні та відгодівлі не застосовувати для лікування хімічні препарати. З цієї причини ціна на органічне м'ясо в кілька разів перевищує звичайну.

2.2. Матеріал та методика проведення досліджень

Дослідження за темою кваліфікаційної роботи були проведені в два етапи:

1. етап: на виробництві в умовах ПП «Галекс-Агро»;

2 етап: на переробному підприємстві ТОВ «Органічний м'ясний продукт» м. Баранівка.

У Житомирській області створені природно-кліматичні та організаційно-економічні умови, сприятливі для розвитку органічного виробництва. Полісся – агропромисловий регіон з рівнинним рельєфом, відносно теплим помірним континентальним кліматом з достатньою кількістю тепла та вологості, ґрунтами дерново-підзолистими та заболоченої зони. Природна рослинність складається з лісових порід, луків та боліт, великих лісів, густої мережі річок та озер [7, с. 8-15].

У територіальному розподілі праці всієї України регіон визнаний агропромисловим регіоном з різноманітним та розвинутим сільським господарством. Ключовими галузями виробництва продукції тваринництва є виробництво молока, яловичини та свинини.

Для викладення основного матеріалу дослідження вивчено та обґрунтовано основні принципи органічного виробництва продукції тваринництва.

Відповідно до основних положень українського законодавства, органічне виробництво – це сертифікована діяльність, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції (включаючи всі стадії технологічного процесу, включаючи первинне виробництво, підготовку, переробку, змішування та процедури пов'язані, наповнення, упаковка, переробка, громадське харчування та інші зміни у стані виробництва), яка здійснюється з дотриманням вимог законодавства у сфері обігу та маркування органічної продукції.

На першому етапі роботи проводилося вивчення літературних джерел.

Кваліфікаційна робота виконана згідно методичних вказівок до виконання дипломних робіт студентами технологічного факультету денної і заочної форм навчання [22].

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

3.1. Науково-правові засади виробництва органічної продукції

Дві галузі сільськогосподарського виробництва – рослинництво та тваринництво тісно пов'язані між собою і повинні створювати спільний цикл виробництва. Органічне землеробство означає, що продукти харчування та харчові продукти, отримані тут, будуть оброблятися обережно та природним чином. На відміну від традиційного сільського господарства, наприклад, органічне або органічне землеробство відмовляється від багатьох хімічних фітосанітарних продуктів та мінеральних добрив, а також методів генної інженерії [9].

До виробництва м'ясної органічної продукції правила та порядок диктують вимоги Європейського Союзу. В ЄС запровадили обов'язкову реєстрацію великої рогатої худоби, систему ідентифікації та реєстрації, що включає такі елементи: вушні бирки для індивідуальної ідентифікації тварин, комп'ютеризовані бази даних, паспорти тварин, реєстри особи, що утримуються у кожному господарстві. Також існують вимоги щодо обов'язкового маркування яловичини, вимоги до вмісту етикеток, щоб мати можливість простежити ферму, в якій вирощували тварину [1, с. 28].

Законодавство ЄС встановлює детальні правила впровадження шкал співтовариства для класифікації туш яловичини, свинини та баранини, забитих від 12 місяців і більше, а також правила декларування їх цін; правила класифікації великої рогатої худоби віком до 12 місяців та додаткові вимоги щодо маркування таких видів м'яса, включаючи контроль за сортуванням великої рогатої худоби у бійнях [1, с. 29].

Україна не має права експортувати до ЄС живих тварин та готову продукцію – яловичину та свинину. Дозвіл на продаж продукції тваринництва на ринках ЄС буде надано після отримання позитивного звіту

від інспекторів ЄК та включення України до списку країн, яким дозволено імпортувати в ЄС.

Закон передбачає державну підтримку виробництва та обігу органічної продукції та сировини, а саме: компенсація затрат; забезпечення виробників фінансовими гарантіями; надання субсидій протягом перехідного періоду та підтримка протягом всієї діяльності виробництва органічної продукції; введення в дію пільгових систем позику; повне відшкодування сільськогосподарських витрат на страхування; пропонуючи податкові переваги для зменшення податків, а також переваги у використанні води, державній оренді землі та комунальній власності [3].

Але для виробництва органічної продукції бажано обробляти власну орендовану землю, виконувати заборону на використання лікарських препаратів та хімічних засобів різного походження, збільшити тваринницькі ферми, створити сприятливі умови для тварин та птиці, зменшити стресові ситуації. Ці умови найкраще поєднувати в компаніях з повним технологічним циклом. До них в Україні на Поліссі належать: ПП «Галекс-Агро», ТОВ «Органік Мілк» та ТОВ «Органічний м'ясний продукт».

3.2. Сучасний стан органічного тваринництва Житомирщини

Доцільність запровадження органічного виробництва в регіоні зумовлена необхідністю відновлення родючості ґрунтів та збереження навколишнього середовища; розвиток сільських територій та покращення рівня життя сільського населення; підвищення ефективності та рентабельності сільськогосподарського виробництва; забезпечення споживчого ринку здоровою, якісною продукцією; посилити експортний потенціал регіону; покращити свій імідж як виробника та експортера високоякісних органічних продуктів; забезпечити продовольчу безпеку України.

У 2010 році в селі Гульськ Новоград-Волинського району для розвитку органічного тваринництва було створено інноваційний молочний комплекс європейського зразка потужністю 500 голів молочної худоби.

Ставка в цьому напрямку була поставлена на швейцарську породу симентал. Для цього в 2010 р. з Чехії було імпортовано 404 голови племінних телиць симентальської породи. Ця порода стійка до захворювань, добре акліматизується, має низьку кількість соматичних клітин у молоці, високі надії – до 7000 кг за 305 днів лактації, швидкі темпи росту та спокійний темперамент. Усі ці якості, якнайкраще підходять для введення органічного тваринництва, де потрібна сильна, витривала порода, оскільки тут не можна застосовувати антибіотики.

Фото 3.1.–3.2 Тварини на вигульних майданчиках.

Фото 3.3.–3.4. Тварини в приміщеннях.

Телята народжуються живою масою в середньому 35 кг і добре відгодовуються, мають високий темп росту, і в 6 місяців, тварини досягають

живої маси 200–240 кг, що дозволяє їх більш з раннього віку відгодовувати. Бички в 12 місяців важать 400–420 кг, до 18 місяців 500–600 кг. Забійний вихід м'яса у молодняку коливається від 50 до 55 %, дорослих тварин 65 %.

Завдяки інтенсивному рівню відгодівлі бичків за спеціально розробленою технологією (наданням мармурового м'яса), одержують по 950–1200 середньодобового приросту. Окрім того, для покращення відтворної здатності та забезпечення збереження здоров'я тварини влітку перебувають весь час на вигулах (фото 3.1.-3.2, 3.5-3.6).

На сьогоднішній день поголів'я становить близько 2000 голів і постійно збільшується. Таким чином, згідно зі стандартами органічного тваринництва, на пасовищах повинен бути забезпечений вільне вигулювання (випас) худоби, щонайменше 230 днів, вільний доступ до кормів, води та місць для лежання, а також вільне пересування на території.

Крім того, органічне виробництво за основу включає обов'язково сертифіковану кормову базу.

Пасовищний спосіб утримання. Площа на одну тварину в приміщеннях закріплюється не менше 6 м² /голова, вигульних площадках – 4,5 м².

Пасовища підтримуються відповідно до стандартів органічного виробництва. Необхідно виконувати вимоги до відбору тварин та їх кормів, щоб вони швидко адаптувалися до умов органічного виробництва. Високі вимоги пред'являються до кормів для тварин; де принаймні 70 % повинні бути виготовлені з екологічно чистих компонентів, 50 % з них повинні бути від цього самого підприємства, або іншого органічного господарства.

Молодняк годується мішанкою з натурального молока протягом 3 місяців. Примусове годування корів заборонено, корм повинен відповідати харчовим та фізіологічним потребам тварин. Заборонено використання антибіотиків, гормонів та інших препаратів для стимулювання росту та підвищення відтворювальних здатностей.

На органічній фермі ПП «Галекс-Агро» тварини здорові та плодючі, завдяки чому і їх продукція відрізняється високою якістю. Кормові культури

для годівлі тварин вирощуються на основі екологічно чистого виробництва кормів, відомого як «чиста технологія».

Фото 3.5–3.6. Корови симентальської породи на пасовищі.

Відпрацьовані методи вихову та випасу худоби при утриманні тварин. Лікування тварин проводиться природними засобами. Заборонено вживання синтетичних препаратів.

Таким чином, створюється цикл виробництв, який доповнюють одне одного. Зокрема, продукти травлення великої рогатої худоби використовуються як органічне добриво для полів, де висівають органічне насіння. Ми отримуємо органічні продукти, частина яких використовується на корм тваринам, а це, в свою чергу, дає органічні продукти (Рис. 3.1).

Рис. 3.1. Схема взаємозв'язку технологічного процесу в молочно-м'ясному скотарстві [10, с. 19].

Необхідно відмітити, що вітчизняним виробникам органічної продукції, доведеться піти тим самим складним шляхом, що і ТОВ «Органічний м'ясний продукт», щоб досягти успіху та вийти на ринок ЄС. Зрештою, рівень життя в ЄС зараз набагато вищий, ніж в Україні, і для завоювання споживачів, необхідно довести, що їх продукція спроможна конкурувати з світовими, та виготовлена відповідно до європейських та світових стандартів. Нарешті, із переформатуванням українських компаній найближчим часом українські сільськогосподарські та продовольчі ринки повинні змінитися.

Таким чином, продукція тваринництва є органічною, коли весь технологічний процес «поле – ферма – прилавок» здійснюється на органічній основі, тобто відповідно до вимог стандартів органічного виробництва.

3.3. Особливості виробництва органічного м'яса

В останні роки пропаганда здорового способу життя та підвищення рівня поінформованості населення про навколишнє середовище та низку екологічних факторів створили важливі передумови для розвитку ринку органічних продуктів в Україні. Внутрішній ринок України, наповнений неякісною продукцією, спонукає споживачів купувати органічні продукти як альтернативу звичайним продуктам. Інтерес споживачів до органічної продукції підтверджується останніми соціологічними дослідженнями.

Розвиток ринку органічної продукції в Україні активно слідкує за динамікою світового ринку органічної продукції і з кожним роком привертає все більший інтерес з боку поінформованого споживача. Все більше людей цікавляться здоровою їжею, гарантованою стандартами органічного виробництва. Органічна тенденція була актуальною протягом багатьох років і, як очікується, розвиватиметься не лише в основних країнах світу, але і в країнах, що розвиваються. Асортимент органічних видів продукції, що

виробляються в Україні, щороку збільшується, завдяки чому зростає пропозиція на внутрішньому ринку та експортний потенціал.

Обмежений внутрішній попит на асортимент органічної продукції зумовлений низькою купівельною спроможністю більшості населення. Більшість продуктів із сертифікатом «органічного» надсилаються на міжнародні ринки.

На сьогодні зовнішня торгівля країни (експорт) органічної продукції в три рази перебільшує споживчий ринок в середині України, що становить відповідно 99 мільйонів євро та 29,4 мільйони євро. Необхідно відмітити, що даний ринок є найбільш перспективним, тим що розвивається швидкими темпами та є затребуваним на ринках продовольчої групи всього світу. Тому в першу чергу необхідно вдосконалювати законодавство про харчові продукти [12].

За даними Укрінформу, органічний сектор має активний розвиток в Україні вже понад 10 років; сьогодні існує понад триста виробників сертифікованих органічних продуктів, 4 з них – молочні фермери та один виробник м'ясних продуктів [39].

Національні органічні ферми в основному займаються рослинництвом. Виробництво органічного м'яса не є широко поширеним серед фермерів, оскільки вимагає набагато більше витрат, часу та зусиль.

Національні органічні ферми в основному займаються рослинництвом. Виробництво органічного м'яса не є широко розповсюдженим видом діяльності серед фермерів, оскільки вимагає набагато більше витрат, часу та зусиль.

Закон України № 2496-VIII про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічних продуктів, який набрав чинності 2 серпня 2019 року, передбачає, що органічне землеробство – це органічне виробництво, пов'язане з утриманням та вирощуванням (виробництвом) сільськогосподарських тварин та продуктів тваринного походження [47]. Особлива увага приділяється годівлі худоби. Зокрема,

тварин можна годувати лише органічними кормами, тобто тими, які не обробляється синтетичними розчинниками. Тваринництво також повинно мати постійний доступ до пасовищ. Примусово відгодовувати тварин заборонено. Молодняк можна годувати тільки натуральним молоком, перевага надається грудному. При розмноженні забороняється вживання гормонів.

Слід зазначити, що між органічним та промисловим неорганічним виробництвом м'яса існують суттєві відмінності. В органічному виробництві існує повна заборона на годівлю ссавців та побічних продуктів птиці. Це правило суперечить виробництву неорганічного м'яса, де велику рогату худобу та інших сільськогосподарських тварин все ще дозволяють годувати кормами тваринного походження (желатин, жири та сало, птиця та субпродукти з птиці тощо).

Особливістю виробництва органічних продуктів у тваринництві є заборона на використання стимуляторів росту, гормонів та антибіотиків, а також засоби для лікування тварин, що використовуються як профілактичні та гомеопатичні засоби.

Детальні правила виробництва органічної продукції (сировини) тваринного походження затверджені Постановою Кабінету Міністрів України No 241 від 30 березня 2016 р [20]. Відповідно до правил про тваринництво, то тварини, які призначені для переробки в органічне м'ясо, повинні бути забезпечені комфортними приміщеннями і площею не менше 6 м² / голова. Годівля тварин повинна відбуватися тільки органічними кормами, без хімічних домішок. Кількість щеплень для них суворо регламентована. З цієї причини ціна на органічне м'ясо в кілька разів перевищує звичайну. Слід зазначити, що вітчизняні споживачі, купуючи м'ясо, віддають перевагу дешевшій курці, ніж свинині та яловичині. Саме тому набагато дорожче органічне м'ясо не користується попитом на внутрішньому ринку.

Органічні тваринницькі ферми, як правило, мають відлагожені канали для продажу своєї дорогої продукції за кордон. У нас десять таких серйозних виробників з відповідним сертифікатом. Найбільший з них виробляє не більше 20 000 тонн м'яса на рік.

Потужності України у виробництві органічної продукції значно перевищують сучасний рівень їх реалізації. Хоча цей сегмент сільського господарства розвивається стрімко, обмежувальні фактори заважають йому працювати на повну потужність. Цими факторами є висока виробнича собівартість у поєднанні з несприятливою епідеміологічною ситуацією худоби. Низький попит всередині країни змушує виробників органічних продуктів зосередитись на більш багатих ринках інших країн і організувати там експортний канал не так просто. виправити ситуацію можуть іноземні інвестори, які будуть виробляти органічне м'ясо в Україні та продавати його вдома. Україна зможе отримати ще більше доданої вартості, якщо ми організуємо переробку «органічного» м'яса в готові продукти харчування на нашій території [7].

Однак, незважаючи на складність та особливості виробництва органічного м'яса в Україні, існують ефективні ферми. Позитивним прикладом є ТОВ «Органічний м'ясний продукт», що є частиною вертикально інтегрованої компанії ПП «Галекс-Агро», що складається з додаткових компаній, що працюють у галузі органічного землеробства, тваринництва, а виробництво розвивається в харчовому ланцюгу: від вирощування кормів, розведення тварин, утримання молочно-м'ясного стада до переробки сировини, виробництва та налагодження ринків збуту для високоякісної кінцевої продукції. Основна мета ТОВ «Органічний м'ясний продукт» – повага до споживачів, розроблення нового ставлення до себе та оточуючого середовища, пропагування екологічного розвитку суспільства.

3.4. Передумови виробництва органічних м'ясних продуктів

У 2017 році завершилося будівництво комплексу м'ясопереробного заводу власного органічного виробництва, потужністю 3 тони на добу. Лінійка продуктів під торгівельною маркою «Органічний м'ясний продукт» налічує біля п'ятдесяти видів. Сюди входять вироби зі свинини та яловичини, сало, ковбаси всіх видів та різноманітна м'ясна продукція [23].

Таким чином, органічне виробництво м'яса, хоча воно має ряд характеристик, є перспективною галуззю.

Переробне підприємство «Органічний м'ясний продукт» при виготовленні продуктів використовує виключно власну сировинну органічну базу, завдяки чому продукти є якісними та мають свого споживача [].

До пропозицій готової продукції входить лінійка продуктів з 46 найменувань.

Головна стратегія підприємства полягає у використанні всіх доступних методів та заходів, з метою поліпшенню якості харчування населення, шляхом виготовлення здорових та безпечних органічних м'ясних продуктів.

На сьогодні компанія з позиції свого стрімкого розвитку, знаходиться на новаторських рівнях, зокрема у формуваннях ринку збуту органічних продуктів, тим самим розвиваючи культуру споживання органічних м'ясних продуктів.

У майбутньому компанія розглядає свою вирішальну роль у створенні та реалізації екологічних умов життя для сучасного та майбутнього покоління.

Перевагами виробництва органічних м'ясних продуктів є те, що це є харчовий продукт, виготовлений на основі сертифікованого органічного виробництва, який забезпечує:

на полях – заборона застосування синтетичного хімічного добрива, пестициди, гербіциди, інші штучно створені речовини та генно модифікованих організмів, стимулюючих ріст та кількість продуктів;

у тваринництві – заборона на застосування гормонів росту та лактації, генетично модифікованих кормів та синтетичних домішок у кормах.

Заборонено утримувати тварин в умовах, які не відповідають гуманним. Телята повинні обов'язково споживати (ссати) молоко принаймні чотири місяці, а не замінники, якими сьогодні виступає соєве ГМ молоко (генномодифікована соя);

при переробці продукції – заборона на використання синтетичних домішок: консерванти, стабілізатори, барвники, ароматизатори, підсилювачі смаку. Ознаками доброякісного охолодженого органічного м'яса є:

- характерний колір (для яловичини – червоний, свинини – біло-рожевий);
- приємний запах, без сторонніх нюансів (краще проткнути м'ясо гарячим ножом, тоді можна бути впевненим, що процес розкладання всередині ще не розпочався);
- білий або вершковий жир (для яловичина – твердий, не покритий, але крихкий, свинини – м'який з рожевим відтінком);
- щільна консистенція (при натисканні отвір швидко вирівнюється);
- тонка скоринка зверху ніжно-рожева або блідо-червона.

Фото 3.1–3.2. Технологічний процес обвалки туш

Фото 3.3.–3.4. Туші охолоджені, готові до переробки

Після вторинного заморожування м'ясо набагато нижчої якості. Його колір стає вишнево-червоним. Загалом, заморожене м'ясо завжди гірше свіжого, а тим більше вдвічі заморожене. Основним критерієм при купівлі м'яса є ступінь його свіжості.

Фото 3.5. Виробництво фаршу

Фото 3.6. В'язання ковбасних виробів

Органічна м'ясна продукція реалізується в 15 обласних центрах України (табл. 3.2, фото 3.7).

Таблиця 3.2

Точки продажу ТОВ «Органічний м'ясний продукт» [23]

КИЇВ	ЛЬВІВ	ОДЕСА
ДНІПРОПЕТРОВСЬК	ХАРКІВ	ЗАПОРІЖЖЯ
КРИВИЙ РІГ	ВІННИЦЯ	МИКОЛАЇВ
ПОЛТАВА	ІВАНО-ФРАНКІВСЬК	ЧЕРНІВЦІ
РІВНЕ	МАРІУПОЛЬ	ЖИТОМИР

Партнерами органічної м'ясної продукції по Україні виступають найбільші торгівельні супермаркети (фото 3.15).

Фото 3.15. Партнери підприємства [23].

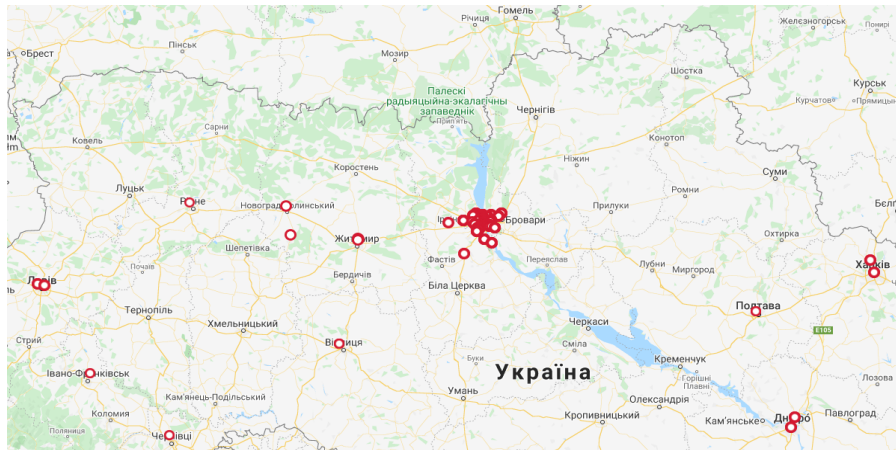

Фото 3.7. Картографічне зображення точок продажу органічної м'ясної продукції [23].

3.5. Контроль якості виробленої продукції на підприємстві

Внутрішній контроль якості та безпеки молочних та м'ясних продуктів здійснює власна лабораторія ТОВ «Органічне молоко» (Organik Milk) і ТОВ «Органічне м'ясо» (Organik Meat), акредитована для контролю за дотриманням органічних параметрів усіх компонентів процесу за допомогою фізико-хімічного та мікробіологічного аналізу від початкової сировини, контролю стерильності обладнання, температурних режимів виробництва, готової продукції та її якості.

Компанія має сертифіковану лабораторію – сертифікат № А14-084 від 14.05.2014 «Уккрагростандартсертифікація» [46].

Вимірювальна лабораторія включає: експрес-лабораторія, фізико-хімічна лабораторія, бактеріологічна лабораторія.

Підприємство на виготовлену продукцію отримало сертифікат № 20-0824-04-01 відповідно до: Стандарту Міжнародних акредитованих органів сертифікації з органічного виробництва і переробки, який еквівалентний регламентам Європейського Союзу (фото 3.8-3.12).

Цим сертифікатом ТОВ «Органік стандарт» підтверджує, що зазначений Оператор сертифікований згідно вимог вищезазначеного Стандарту, який був визнаний еквівалентним до Регламенту ЄС № 834/2007 та № 889/2008 (табл. 3.3)

CERTIFICATE

№ 20-0824-04-01 UA-BIO-108

OPERATOR: ORGANIC MEAT PRODUCT, LLC
139, ZOVNIANSKA STR., BAHANUKA TOWN, BAHANUKA DIST., ZHYTOMYR REG., 12700, UKRAINE

ОПЕРАТОР: ТОВ «ОРГАНІЧНИЙ М'ЯСНИЙ ПРОДУКТ»
вул. Зовніанська, 139, м. Баганука, Баранівський р-н, Житомирська обл., 12700, Україна

MANDATOR: ORGANIC MEAT PRODUCT, LLC
139, ZOVNIANSKA STR., BAHANUKA TOWN, BAHANUKA DIST., ZHYTOMYR REG., 12700, UKRAINE

ЗАМОВНИК: ТОВ «ОРГАНІЧНИЙ М'ЯСНИЙ ПРОДУКТ»
вул. Зовніанська, 139, м. Баганука, Баранівський р-н, Житомирська обл., 12700, Україна

According to: **INTERNATIONAL ACCREDITED CERTIFICATION BODIES EQUIVALENT EUROPEAN UNION ORGANIC PRODUCTION & PROCESSING STANDARD FOR THIRD COUNTRIES**
СТАНДАРТУ МІЖНАРОДНИХ АКРЕДИТОВАНИХ ОРГАНІВ СЕРТИФІКАЦІЇ З ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ, ЯКИЙ ЕКВІВАЛЕНТНИЙ РЕГЛАМЕНТАМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

With this Certificate Operator standard 100 confirms that the declared operator certified according to the above mentioned Standard which is deemed to be equivalent to the EU Regulation No 853/2008 and 854/2007.
Цим Сертифікатом ТОВ «Органічний м'ясний продукт» підтверджує, що заявлений Оператор сертифікований згідно з вимогами аналогічного Стандарту, який був визнаний еквівалентним до Регламентів ЄС № 853/2007 та № 854/2008.

№	Date of annual inspection	Product Category
В	25-27.06.2020	Live animals or processed animal products
Д	08.06.2020	Живі тварини або продукти тваринництва, що не піддавалися переробці

Live animals or processed animal products
Живі тварини або продукти тваринництва, що не піддавалися переробці

Харчові продукти сільськогосподарського походження

Valid: 09.09.2024
Термін дії: 09.09.2024

Signature: [Signature]
Підпис: [Підпис]

Stamp: [Stamp]
Знак: [Знак]

With this Certificate evidence of product origin is NOT valid. The Documentary evidence must be integrated into the Certificate. (This document is integrated part of the Documentary evidence № 17-0824-01)
Віт цим Сертифікатом підтвердження походження продукції не є дійсним. Документальні докази повинні бути інтегровані до Сертифікату. (Цей документ є інтегрованою частиною Документального підтвердження № 17-0824-01)

38-B Velyka Vasylivka St, office 20, Kyiv city, 01004 / вул. Велика Васильківська, 38-Б, офіс 20, м. Київ 01004
fax / факс: +380 44 200 62 15; tel./тел.: +380 44 200 62 16
www.organicstandard.com.ua, office@organicstandard.com.ua

CERTIFICATE

№ 20-0824-04-01 UA-BIO-108

OPERATOR: ORGANIC MEAT PRODUCT, LLC
139, ZOVNIANSKA STR., BAHANUKA TOWN, BAHANUKA DIST., ZHYTOMYR REG., 12700, UKRAINE

ОПЕРАТОР: ТОВ «ОРГАНІЧНИЙ М'ЯСНИЙ ПРОДУКТ»
вул. Зовніанська, 139, м. Баганука, Баранівський р-н, Житомирська обл., 12700, Україна

MANDATOR: GALEKS-AGRO, PC
33, MOCHIVA STR., STYHEVA VILLAGE, NOVODAR-VOLYNKYI DISTRICT, ZHYTOMYR REG., 11777, UKRAINE

ЗАМОВНИК: ПП «ГАЛЕКС-АГРО»
вул. Мочива, 33, с. Стрива, Новоград-Волинський р-н, Житомирська обл., 11777, Україна

According to: **INTERNATIONAL ACCREDITED CERTIFICATION BODIES EQUIVALENT EUROPEAN UNION ORGANIC PRODUCTION & PROCESSING STANDARD FOR THIRD COUNTRIES**
СТАНДАРТУ МІЖНАРОДНИХ АКРЕДИТОВАНИХ ОРГАНІВ СЕРТИФІКАЦІЇ З ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ, ЯКИЙ ЕКВІВАЛЕНТНИЙ РЕГЛАМЕНТАМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

With this Certificate Operator standard 100 confirms that the declared operator certified according to the above mentioned Standard which is deemed to be equivalent to the EU Regulation No 853/2008 and 854/2007.
Цим Сертифікатом ТОВ «Органічний м'ясний продукт» підтверджує, що заявлений Оператор сертифікований згідно з вимогами аналогічного Стандарту, який був визнаний еквівалентним до Регламентів ЄС № 853/2007 та № 854/2008.

№	Date of annual inspection	Product Category
В	25-27.06.2020	Live animals or processed animal products
Д	08.06.2020	Харчові продукти сільськогосподарського походження

Live animals or processed animal products
Живі тварини або продукти тваринництва, що не піддавалися переробці

Харчові продукти сільськогосподарського походження

Valid: 09.09.2024
Термін дії: 09.09.2024

Signature: [Signature]
Підпис: [Підпис]

Stamp: [Stamp]
Знак: [Знак]

With this Certificate evidence of product origin is NOT valid. The Documentary evidence must be integrated into the Certificate. (This document is integrated part of the Documentary evidence № 17-0824-01)
Віт цим Сертифікатом підтвердження походження продукції не є дійсним. Документальні докази повинні бути інтегровані до Сертифікату. (Цей документ є інтегрованою частиною Документального підтвердження № 17-0824-01)

38-B Velyka Vasylivka St, office 20, Kyiv city, 01004 / вул. Велика Васильківська, 38-Б, офіс 20, м. Київ 01004
fax / факс: +380 44 200 62 15; tel./тел.: +380 44 200 62 16
www.organicstandard.com.ua, office@organicstandard.com.ua

APPROVED PRODUCT LIST
ЗАТВЕРДЖЕНИЙ СПИСОК ПРОДУКЦІЇ

11	WINEERS FOR PRESCHOOL AND SCHOOL-AGED CHILDREN, TOP GRADE	ORGANIC EU
12	WINEERS, FIRST GRADE	ORGANIC EU
13	SAUSAGE WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
14	WINEERS WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
15	MEAT LOAF WITH VEGETABLES, TOP GRADE	ORGANIC EU
16	MEAT LOAF WITH CHEESE AND HAM, TOP GRADE	ORGANIC EU
17	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
18	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
19	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
20	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
21	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
22	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
23	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
24	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
25	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
26	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
27	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
28	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
29	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU
30	SAUSAGES WITH LARD, FIRST GRADE	ORGANIC EU

APPROVED PRODUCT LIST
ЗАТВЕРДЖЕНИЙ СПИСОК ПРОДУКЦІЇ

31	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
32	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
33	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
34	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
35	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
36	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
37	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
38	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
39	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
40	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
41	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
42	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
43	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
44	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
45	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU
46	SAUSAGES WITH MILK, BOILED, TOP GRADE	ORGANIC EU

Фото 3.8.–3.12. Сертифікат на виробництво органічної м'ясної продукції та затверджений список продукції (46 найменувань) [23].

Таблиця 3.3

Оператор ТОВ «Органічний м'ясний продукт» [23]

Код ЄС	Дата щорічної інспекції	Категорія продукції
B	25-27.06.2020	Живі тварини або продукти тваринництва, що не піддавалися переробці
D	08.06.2020	Харчові продукти сільськогосподарського походження

ВИСНОВКИ

1. В умовах розвитку ринку сільськогосподарської продукції та її трансформації важлива роль належить органічному виробництву, зокрема продукції тваринництва.

2. ТОВ «Органічний м'ясний продукт» працює з квітня 2017 року як частина товарного ланцюжка від виробництва сировини до просування продукції «від поля до столу» під торговою маркою Organic Meat ТМ. Цей бренд поєднує традиції поколінь у галузі виробництва, новітні технології та європейський досвід. Щодоби завод переробляє 3 тонни сировини і виробляє близько 50 видів органічної готової продукції.

3. З метою отримання органічних продуктів у тваринництві особлива увага приділяється годівлі тварин, де корми повинні бути без консервантів, ГМО, стимуляторів росту, стимуляторів апетиту, та умовам утримання і транспортування (без створення стресових ситуацій), вживання антибіотиків і гормонів заборонено.

4. Переробне підприємство «Органічний м'ясний продукт» при виготовленні продуктів використовує виключно власну сировинну органічну базу, завдяки чому продукти є якісними та мають свого споживача.

5. До пропозицій готової продукції торгівельної марки входить лінійка продуктів з 46 найменувань.

6. Таким чином, дослідження дозволяє зробити висновок, що у Житомирській області є позитивний досвід органічного землеробства та тваринництва, впровадження відповідних технологій. Вирішення проблем розвитку екологічного сільськогосподарського виробництва в досліджуваному регіоні та в цілому в Україні можливе за умови: законодавчого визнання та захисту органічної продукції; краще інформувати споживачів про переваги цих продуктів; формування національної системи сертифікації, затвердження правил, стандартів; забезпечити ефективну державну підтримку та стимулювати розвиток органічного виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адаптація до законодавства ЄС: у фокусі малі та середні виробники аграрної продукції. Базове дослідження. 2-е вид. Київ, 2019. С. 25-29.
2. Закон про виробництво органічної продукції відкриває для селян нові можливості в господарюванні на землі. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/970-2019-%D0%BF#Text_dlja_seljan.html. (дата звернення: 23.11.2020).
3. Закон України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» та Положення про Єдиний державний реєстр тварин. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1445-17#Text> (дата звернення: 11.12.2020).
4. Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19#Text> (дата звернення: 11.12.2020).
5. Закон України «Про безпечність та гігієну кормів» (набрання чинності 19.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2264-19#Text> (дата звернення: 11.12.2020).
6. Базові стандарти IFOAM щодо органічного виробництва й переробки / IFOAM : офіц. сайт. URL: <http://www.ifoam.org> (дата звернення: 06.11.2020).
7. Буга Н. Ю., Яненко І. Г. Перспективи розвитку органічного виробництва в Україні. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 2. С. 117-125.
8. Волков В. О. Особливості органічного виробництва м'ясної продукції. Збірник тез доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції. Сільське господарство – сталий розвиток України, м. Житомир, 12 листопада 2020 р. Житомир, 2019. С. 190-193.
9. Виробництво органічної продукції // Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки. Роб. Група 8.2. / М-во аграр. політики та продовольства України. URL:

http://green.ucci.org.ua/wpcontent/uploads/2016/11/8_2_Basic_Material_UKR.pdf (дата звернення: 12.10.2020).

10. Виробництво органічної продукції. 2019.

11. Інструкція з товарознавчої оцінки та маркування м'яса, затверджена наказом Міністерством аграрної політики та продовольства України від 01.11.2011 №587.

12. Карп'як М. О. Ринок м'яса та м'ясопродуктів в Україні в умовах євроінтеграції: зовнішньоекономічні аспекти. Економіка та управління національним господарством. 2018. Вип. 3 (131). С. 18-21.

13. Кирилюк О.Ф. Сучасні світові тенденції розвитку птахівництва в системі продовольчого забезпечення. URL: <http://btsau.kievua.ua/edition.php?read=1007> (дата звернення: 25.10.2019).

14. Крушельницький М. В. Органічне сільське господарство. Перспективи еко-інноваційного розвитку сільськогосподарського виробництва: матеріали I Міжнар. наук-практ конф. (м. Полтава, 22 червня 2020 року). Полтава : РВВ ПДАА, С. 121-124.

15. Куліш Л. П. Розвиток експорту Української органічної продукції. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 1. С. 42-46.

16. Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Концептуальне і методологічне обґрунтування розвитку органічного виробництва в Україні. *Інноваційна економіка*. 2015. № 4 (59). С. 164-171.

17. Махновець М. Куди рухається та чи має шанси органічне агровиробництво в Україні. URL: <https://business.ua/blog/9174-kudi-rukhaetsya-ta-chi-mae-shansi-organichne-agrovirobnitstvo-v-ukrajini> (дата звернення: 16.05.2020).

18. Милованов Є. В. Роль органічного громадського руху у розвитку органічного сектору аграрної галузі України. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2019. №14. С. 161-173. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/14-2019/milovanov.pdf> (дата звернення: 21.10.2019).

19. Олійник В. «Біо», «еко», «natural» або «organic»? Органічне та псевдоорганічне виробництво в Україні. 2017. URL: <http://infoindustria.com.ua/bio-eko-natural-abo> (дата звернення: 11.09.2020).
20. Органічне виробництво в Україні. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua/napryamki/organichne-virobnictvo/organichne-virobnictvo-v-ukrayini> (дата звернення: 18.05.2020).
21. Органічне виробництво. URL: <http://www.soltec.ua> (дата звернення: 01.12.2020).
22. Піддубна Л. М., Ковальчук І. В., Лісогурська Д. В. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційних робіт студентами технологічного факультету. Житомир: В-во ЖНАЕУ, 2019. 28 с.
23. Про компанію ТОВ «Органічний м'ясний продукт». URL : <http://organicmeat.com.ua/uk/pro-kompanyu> (дата звернення: 28.10.2020).
24. Проблеми та перспективи розвитку органічного сільськогосподарського виробництва в Україні URL: https://finance.mnau.edu.ua/finance.mnau.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=177 (дата звернення: 14.09.2020).
25. Поголів'я свиней в країнах ЄС. URL: <http://svynarstvo.in/ua/uk/statti/analitika/431-eu-quantity-pigs-2009> (дата звернення: 02.11.2019).
26. Регламент (ЄС) № 1760/2000 Європейського Парламенту та Ради від 17.07.2000 про встановлення системи ідентифікації і реєстрації великої рогатої худоби, та маркування яловичини та продуктів із яловичини і скасування Регламенту Ради (ЄС) № 820/97.
27. Регламент Комісії (ЄС) № 566/2008 від 18.06.2008, який встановлює детальні правила застосування Регламенту Ради (ЄС) № 1234/2007 щодо продажу м'яса великої рогатої худоби, вік якої не перевищує 12 місяців.
28. Регламент Комісії (ЄС) №1249/2008 від 10.12.2008 про впровадження шкали. Співтовариства для класифікації туш великої рогатої худоби, свинячих і баранячих туш та повідомлення про ціни на них.
29. Савчук В. А. З досвіду державної підтримки органічного

виробництва у країнах ЄС. Аграрна наука, освіта, виробництво: Європейський досвід для України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Житомир, 17–18 лист. 2015 р.). Житомир: ЖНАЕУ, 2015. С. 882-883.

30. Савчук В. А. Інституційне забезпечення виробництва органічної агропродовольчої продукції в Україні. Сталий розвиток економіки. 2015. № 3 (28). С. 167-173.

31. Савицька Н. Л., Афанасьєва О. П. Теоретико-методичні аспекти формування маркетингової політики. Проблеми економіки. 2015. № 2. С. 172-178.

32. Скидан О. В. Формування регіональної політики розвитку органічного виробництва. *Органічне виробництво і продовольча безпека: матеріали IV Міжн. наук.-практ. конф. Житомир. 2016. С. 16-25.*

33. Славгородська Ю. В. Виробництво органічної продукції в Україні: стан та перспективи. *Вісник Полтавської державної аграрної академії. 2016. № 4. С. 49-54.*

34. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 року / за ред. Ю. О. Лупенка, В. Я. Месель-Веселяка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2012. 182 с.

35. Стан і розвиток органічного виробництва в Україні. URL: <https://www.pressreader.com/ukraine/agrobusiness-segodni/20180329/281788514609625> (дата звернення: 14.06.2020).

36. Трофімцева О., Прокопчук Н. Органічний ринок в Україні. URL: https://ukraine.fibl.org/fileadmin/documents-ukraine/publications_presentations/Organic_in_Ukraine_Trofimtseva_Prokopchuk-2017_UA.pdf (дата звернення: 19.10.2020).

37. Стандарти органічного сільськогосподарського виробництва та маркування сільськогосподарської продукції і продуктів харчування «БіоЛан». Міжнародна громадська організація «Асоціація учасників біовиробництва «БіоЛан Україна».

38. Томашевська О. А. Органічне виробництво в світі: реалії та перспективи. *Інноваційна економіка. 2013. № 6. С. 161-164.*

39. Україна – 20-та в світі за органічними угіддями. 2017. URL: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina> (дата звернення: 28.10.2020).
40. Український виробник органічного м'яса шукає партнерів у Німеччині. URL: <http://www.ait-magazine.com.ua/news/ukrayinskiy-virobnik-organichnogo-myasa-shukaie-partneriv-u-nimechchini> (дата звернення: 28.10.2020).
41. Україна експортує органічної продукції втричі більше за обсяги внутрішнього ринку. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2744094-ukraina-eksportue-organicnoi-produkcii-vtrici-bilse-za-obsagi-vnutrisnogo-rinku.html> (дата звернення: 20.05.2020).
42. Шишканов О. Органіка за правилами. URL: <http://jurblog.com.ua/2013/12/organika-za-pravilami/> (дата звернення: 06.10.2020).
43. Щодо напрямів розвитку органічного виробництва сільськогосподарської продукції в Україні : аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1292/> (дата звернення: 06.10.2020).
44. Kallander, I. (2000). Organic Agriculture in Sweden / Stiftung Okologie & Landbau (SOL), Bad Durkheim, Germany.
45. Kristiansen, Paul; Taji, Acram and Reganold, John (Eds.) (2006). Organic Agriculture: A Global Perspective. CSIRO Publishing, Collingwood / CABI, Wallingford / Cornell University Press, Ithaca / Manaaki Whenua Press, Lincoln, Australia.
46. Organik Milk. URL: <https://organic-milk.com.ua/> (дата звернення: 28.11.2020).
47. Закон «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» від 10.07.2018 N 2496-VIII). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2496-19> (дата звернення: 26.11.2020).